

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

10. august 2021

Kære

Du har den 29. juni 2021 klaget over en artikel på dr.dk. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og foretaget en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen, GD Stab
Underdirektør Lasse Ring Christensen, GD Stab
Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Redaktionschef Niels Kvale, DR NAD
Chefkonsulent Marianne Juul, DR NAD
Direktør Sandy French, DR NAD

Gennemgang af sagen

Den 23. juni kontakter (Klager) DR med en klage over artikel på dr.dk. Den har overskriften: "Rusland hævder at have affyret varselsskud mod britisk krigsskib - Men 'det lugter af, at russerne har lavet fake news'. Klager giver udtryk for, at artiklen er problematisk og er i strid med DR's etiske retningslinjer.

Klager skriver blandt andet: "Jeg vil gerne bede dig redegøre for dine bevæggrunde da du valgte at ignorere denne dokumentation og i stedet bringe den britiske regerings udokumenterede påstande og irrelevante gisninger fra selvbestaltede eksperter."

DR's svar til Klager

Den 24. juni 2021 svarer DR-medarbejderen bag artiklen på Klagers første henvendelse og afviser Klagers kritik. Klager svarer på DR-medarbejderens svar. Den ansvarlige redaktionschef i DR NAD Niels Kvale (her efter NK) svarer Klager d. 25. juni på Klagers kritik af artiklen.

NK skriver blandt andet: "Artiklen referer følgende om netop BBC tilstedeværelse. Det britiske medie havde en journalist ombord på det britiske flådefartøj. Han beretter, at skibet modtog flere fjendtlige meldinger over radioen fra russisk side, og at flere end 20 kampfly fløj hen over skibet. Du skriver at BBC siger "det samme som det russiske udenrigsministerium. Altså at det britiske skib sejlede ind i russisk farvand for at provokere, befandt sig der i en time, blev overfløjet af 20 russiske jagerfly og der blev skudt advarselsskud (hvilket man hører i Beales rapport)".

Intet sted skriver/siger BBC at skibet sejlede i russisk farvand. De skriver:

While Moscow claims the peninsula and its waters are Russian territory, the UK says HMS Defender was passing through Ukrainian waters in a commonly used and internationally recognised transit route.

Det samme rapporterer deres korrespondent.

Vi skriver nogenlunde det samme: Hændelsen fandt sted nær Krim-halvøen, som Rusland annekterede fra Ukraine i 2014. Modsat Rusland betragter den vestlige verden fortsat området som ukrainsk territorium. Derfor er der også uenighed om, hvem det nærliggende farvand tilhører.

Hvad angår varselsskud, så konkluderer BBC heller ikke på om der var tale om varselsskud eller evt øvelse. De skriver: *We did hear some firing in the distance but they were believed to be well out of range.*

Vi konkluderer ikke på om russerne eller briterne har ret, men forholder dette for en ekspert, der kommer med sin vurdering. Ligesom vores korrespondent kommer med en analyse, der netop understreger at der findes to versioner af "sandheden".

Klager anker

Klager er ikke tilfreds med svaret fra DR og ønsker at anke sagen. Den 29. juni 2021 skriver Klager til lytternes og seernes redaktør (herefter benævnt LSR) og ønsker sagen behandlet hos LSR.

Klager skriver blandt andet: *"Min sammenfatning af klage vedr. artiklen "Rusland hævder at have affyret varselsskud mod britisk krigsskib - Men 'det lugter af, at russerne har lavet fake news' " samt omtale i øvrige DR medier. (...) Min klage går på at DR Nyheder med artiklen har arbejdet imod DR's Værdier, DR's Etik og God Presseskik."*

Klager sammenfatter sin klage i følgende punkter:

1. Klager skriver at *"Journalisten har ikke gengivet vigtige oplysninger der understøtter Ruslands udlægning og som fremgår af Jonathan Beales lydreportage. Reportagen blev fremlagt i forbindelse med russiske mediers første omtale af begivenheden."*
2. Klager skriver at *"Journalisten har ikke undersøgt skibets position eller rute, eventuelle årsager til at russiske fly bombede i det britiske skibs kølvand og i det hele taget ikke spurgt sine kilder hvad en "peaceful passage" ifølge FN konventionen betyder. Skibet sejlede meget tæt på den russiske flådebase på Krim, hvilket fremgår af data opsamlet automatisk i den omtalte positionsdatabase."*
3. Klager mener at DR taler mod bedre vidende og har en skjult dagsorden. Klager skriver blandt andet: *"Da journalisten har undladt at bringe Jonathan Beales oplysninger, som understøtter den russiske udlægning af begivenheden, har man haft adgang til en førstehåndskilde der understøtter den russiske udlægning. Derfor har man enten talt mod bedre vidende eller haft en skjult dagsorden. Eller begge dele."*
4. Klager mener at DR's etiske retningslinjer om alsidighed ikke er overholdt og at artiklen er unfair og favoriserer bestemte interesser. Klager skriver blandt andet: *"Til at støtte artiklens udokumenterede (og som det senere har vist sig, forkerte) konklusion, som den fremgår af overskriften, har journalisten benyttet det britiske forsvarsministerium, en NATO-militæranalytiker, en NATO-forsvarsminister, en overfor Rusland fjendtligt indstillet Ukrainisk udenrigsminister og en DR-journalist uden nogen form for viden eller indsigt i den aktuelle begivenhed. Fire af disse kilder har man aktivt opsøgt."*

Overfor disse 5 kilder har man, til at støtte op om Ruslands dokumentation og udlægning, kun brugt det russiske udenrigsministeriums officielle og generelle pressemeddelelser om sagen, direkte eller via den russiske ambassade i London. Altså én kilde som man passivt har citeret. Dette er langt fra "fair overfor alle"

- parter". Klager mener dermed, at man nemt kan "få den tanke at journalisten og hans redaktør, har favoriseret bestemte interesser."
5. Klager mener at "På trods af grove anklager fra alle de 4 kilder som fremfører at Ruslands regering lyver og spreder "fake news", til støtte for den britiske regering, har journalisten ikke fremlagt anklagerne for den russiske regering eller dennes pressetjeneste. Det, på trods af at en af kilderne til anklagerne er DR's Ruslands-korrespondent, som må formodes at have let adgang til den russiske pressetjeneste (hvilket alle vist har, men alligevel)." Klager mener tillige, at den slags oplysninger (anklager om at Ruslands regering lyver) "... skal efterprøves i særlig grad." Det er ikke sket, mener Klager.
  6. Klager skriver, "at journalisten har på ingen måde forholdt sig kritisk overfor sine kilder, som alle lader til at være håndplukket i forhold til at støtte op om den britiske regerings påstande. Der lader ikke til at være blevet stillet ét eneste kritisk spørgsmål til nogle af disse kilder."
  7. Klager mener, at "DR skal altid søge at indhente udtalelser gennem direkte samtale eller korrespondance med kilderne." Og påpeger, at på trods af at der var to DR-journalister involveret, har man undladt at kontakte den russiske regerings pressetalsmand og at dette er en overtrædelse af DR's etik.
  8. Klager mener på den baggrund, at de Vejledende regler for god presseskik ikke er overholdt. Klager skriver: "Til foreløbig orientering skal jeg oplyse om følgende overtrædelser: Som følge af ovenstående punkter 1-7, fremgår det at DR Nyheder i nævnte artikel, har overtrådt "God presseskik" punkt A-1, A-2, A-3 og A-4. Da der et par dage senere blev fremlagt video-dokumentation, samt givet mulighed for DR Nyheder at berigtige de urigtige meddelelser, uden at det er sket, har man også overtrådt A-7."

LSR bekræfter den 30. juni overfor Klager, at sagen vil blive behandlet som en ankesag. LSR skriver: "Tak for din mail den 29/6 med din anke af DR's svar på din klage. Jeg vil påbegynde arbejdet med ankesagen. Som tidligere skrevet til dig, må du forvente lidt længere sagsbehandlingstid grundet sommerferien. Processen er: Jeg skriver en indstilling og konklusion, som jeg anbefaler til DR's generaldirektør. Hun tager endelig stilling. Når sagen er færdig, vil den i sin helhed blive offentliggjort på dr.dk ledsaget af en artikel, der omhandler hovedpunkterne. Du vil som klager ikke blive nævnt med navn."

Procedure

DR forpligter sig til at besvare klager inden for fire uger, men prøver at besvare dem væsentligt hurtigere. Klagen her er besvaret inden for fristen. LSR bemærker, at den første klage fra Klager til DR bliver besvaret af DR-medarbejderen bag artiklen og ikke af den ansvarlige redaktionschef. Dette er ikke i overensstemmelse med DR's etiske retningslinjer for korrekt klagehåndtering, hvor det fremgår, at ansatte ikke kan svare på klager over sig selv. I afsnittet "Behandling af klager" i DR's etiske retningslinjer står der: "Sådanne klager (ved påstand om væsentlige brud på DR's etik) vil hurtigst muligt blive undersøgt og besvaret individuelt af den programansvarlige chef." Endvidere fremgår

det, at der ved hel eller delvis afvisning af væsentlige klager skal gives klagevejledning. Det er heller ikke sket.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Artiklen er i korthed en nyhedsartikel fra den 23. juni 2021, der beskriver en begivenhed i Sortehavet mellem den britiske flåde og russisk militær. Jeg vil herefter gennemgå klagers otte punkter i ankeskrivelsen.

Ad 1.

Klager hævder, at DR ikke har gennemgået vigtige oplysninger, der understøtter Ruslands udlægning.

DR har refereret den britiske BBC-korrespondent, som var til stede på HMS Defender under episoden i Sortehavet. Som refereret i NK's svar, så videregiver DR, at korrespondenten beretter om 20 russiske jagerfly, der overfløj HMS Defender.

Korrespondenten hørte skud, men langt fra skibet.

Korrespondenten er den eneste førstehåndskilde til hændelsen, som refereres i DR-artiklen. Derfor kan BBC-medarbejderens iagttagelser tillægges en betydelig vægt. Han bekræfter ikke den russiske version, og han refererer ikke, at der blev smidt bomber tæt ved skibet, men han bekræfter, at der foregik en vis fjendtlig aktivitet- herunder at der blev åbnet ild inden for hørevidde af skibet.

Det er en grundlæggende regel i DR's etiske retningslinjer, at DR værner om sin uafhængighed og har den fulde redigeringsret til sine programmer og artikler (Kapitel 1). I dette tilfælde var DR's genstand for nyheden begivenheden i Sortehavet og analyser og vurderinger af situationen mellem Rusland og den britiske flåde, der tillige blev dækket af BBC.

Der er intet i sagen fra Klagers side, der dokumenterer, at DR skulle have en skjult dagsorden eller tale mod bedre vidende og dermed dække begivenheden på en særlig partisk måde eller favoriserer en antirussisk dækning eller kildevalg. Det er en formodning fra Klagers side. DR kunne have valgt at sætte journalistisk fokus på en række andre perspektiver i forbindelse med begivenheden i Sortehavet. Men DR er ikke forpligtet til at gøre det. Det er ikke et brud på DR's etiske retningslinjer, at DR vælger at benytte blandt andre BBC og refererer BBC's reporter på stedet i artiklen.

Ad 2.

Klager finder det kritisabelt, at DR ikke undersøgte skibets position eller rute. DR er både underkastet et hensyn til at bringe korrekte oplysninger og samtidig underkastet en tidsfaktor. Dette er en nyhedshistorie, og DR har til belysning af position og rute dels lagt BBC's oplysninger til grund, dels forelagt dem for Johannes Riber, militærforsker på Institut for Strategi og Krigsstudier. Ganske vist er forskeren ikke en primær kilde, men må formodes at have en kvalificeret baggrund for at vurdere de oplysninger, der er

kommet frem. Det er således ikke nogen etiske overtrædelse, at DR ikke valgte redaktionelt at foretage sin egen undersøgelse af skibets position, og dermed udkomme senere med artiklen.

Ad 3.

Punktet har været behandlet under punkt 1. Klager hævder, at BBC-korrespondentens oplysninger understøtter den version, som kom ud fra det russiske forsvarsministerium. Det er ikke korrekt. Ovenfor er BBC-korrespondentens udsagn som kilde gennemgået.

Ad 4 + 5.

Klager hævder, at DR ikke har overholdt egne etiske retningslinjer om alsidighed og upartiskhed ved at benytte en overvægt af ifølge Klager pro NATO og pro vestlige kilder - Herunder DR's egen Rusland-korrespondent - og kun bruge det russiske udenrigsministeriums officielle udtalelser.

Det er DR's ret at vælge de vinkler og benytte de kilder, man vil.

DR konkluderer ikke i artiklen om russerne eller briterne har ret, men forholder dette for en stribe kilder, der kommer med vurderinger. DR benytter tillige DR's egen korrespondent Matilde Kimer, der kommer med en analyse, og samtidig skriver, at der findes mere end én versioner af, hvad der skete i Sortehavet og påpeger, at *"vi er efterladt med spekulationer om, hvorfor de to flåder har så forskellige versioner af dagens hændelse"*. På denne måde understreger artiklen, at der er usikkerhed om det reelle handlingsforløb.

Der er i denne artikel tale om, at DR's korrespondent fremsætter vurderinger og en analyse, som er baseret på netop en personlige vurdering. Det er en korrespondents opgave i kraft af sin faglige viden at komme med en konklusion og en vurdering af sagen. Der er ikke i den påklagede artikel eksempler på, at DR's korrespondent Matilde Kimer kommer med negative, konkrete og kontrollérbare påstande, som kan efterprøves som sande eller falske. Kilden har sin ret til at foretage sådanne vurderinger. Havde DR's korrespondent hævdet noget, som i særlig grad kunne være skadeligt, krænkende eller agtelsesforringende, skulle det efterprøves. Eksempelvis påstande om, at en konkret person lyver om en konkret oplysning eller forløb. Der er ikke i denne artikel eksempler på, at der fremkommer negative, konkrete og kontrollérbare påstande, som kan efterprøves som sande eller falske, hverken fra DR's korrespondent eller fra andre kilder.

Der er tillige her tale om en nyhedsartikel, som skal publiceres hurtigt, hvilket også er formålet med artiklen. Ved siden af kravet om, at DR skal kontrollere oplysningers rigtighed, så langt det kan lade sig gøre, er DR også underlagt et krav om hurtig nyhedsformidling. Lytternes og seernes redaktør giver derfor ikke medhold i de klagepunkter, som Klager har stillet op med udgangspunkt i, at DR reelt burde have undersøgt de alternative opfattelser af hændelsesforløbet, ved blandt andet at have

spurgt russiske myndigheder, eller stillet andre spørgsmål til de kilder, der indgår i artiklen.

Klageren henviser til, at flere grundlæggende bestemmelser i DR's etiske regelsæt ifølge Klager, er overtrådt. Blandt andet pligten til at bringe korrekte oplysninger. Desuden om pligten til at forelægge navnlig skadevoldende oplysninger for modparten – i dette tilfælde Rusland. Som tidligere påpeget, er det mediernes – herunder DR's – forpligtelse at bringe hurtig information. I første punkt i de vejledende presseetiske regler, der også gælder for DR, fremgår det at: *"Det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte."*

Dette kan til tider være problematisk og der kan være tale om hensyn, som er i konflikt med hinanden. På den ene side skal pressen bringe korrekt information. På den anden side kan det i visse tilfælde være vanskeligt hurtigt at bringe informationen, hvis oplysningerne skal kontrolleres. Her beror det også på hvilke kilder man benytter og hvilken værdi DR tillægger dem. I praksis vil en redaktør foretage denne konkrete vurdering. Hvilke oplysninger der er tale om? Hvor krænkende og opsigtsvækkende er oplysningerne? Og hvem er kilden?

I det konkrete tilfælde er kilden til selve forløbet den britiske public servicestation BBC, der normalt anses for en troværdig kilde. Nyhedsstationen er selv underlagt et etisk regelsæt, der sætter meget høje standard for troværdig nyhedsformidling.

Begivenheden i Sortehavet var opsigtsvækkende og havde en klar nyhedsværdi. Der er mange detaljer og forhold ved forløbet i Sortehavet, der eventuelt kunne undersøges. Men dette har i sig selv ikke betydning for antallet af kilder, der skal inddrages.

Ad 6.

Klager hævder, at DR ikke har forholdt sig kritisk over for sine kilder. Selv om der ikke direkte er citeret kritiske spørgsmål i artiklen, kan man ikke konkludere, at DR ikke har stillet kritiske spørgsmål til kilderne. Kilderne har også forskellige baggrunde og medvirker ud fra disse.

Johannes Riber og DR's egen korrespondent Matilde Kimer er brugt som kilder – ikke til at videregive "sandheden", men komme med faglige vurderinger ud fra deres viden om det hændelsesforløb, som der er strid om mellem Storbritannien og Rusland. Den danske forsvarsminister Trine Bramsen bidrager også med en vurdering af troværdigheden. Hun er ikke ekspertkilde, men partskilde, og der fremgår i artiklen ikke kritiske modspørgsmål til hende. Det er DR's redaktionelle valg at medtage hendes vurdering. Lige som man har medtaget en anden partskilde, nemlig en Twitter-kommentar fra ukrainske udenrigsminister, Dmytro Kuleba.

DR har viderebragt såvel den russiske kommentar fra det russiske forsvarsministerium samt et tweet fra den russiske ambassade i London.

Klagers grundlæggende kritikpunkt er, at DR ukritisk primært har lagt BBC's og den britiske regerings oplysning om hændelsesforløbet til grund uden at inddrage andre kilder for at efterprøve korrektheden af de udsagn, der fremsættes i artiklen. DR

viderebringer en autoritativ kilde, BBC, med en tydelig henvisning til sit kildegrundlag. Desuden refereres den russiske regerings hjemmeside, og der inddrages i række kilder. Ideelt set er det en styrke, hvis et medie har mulighed for forelæggelse og indhentning af supplerende oplysninger. Det er ikke i strid med de vejledende presseetiske regler eller DR's egne etiske retningslinjer, at DR refererer BBC's dækning af en vigtig historie eller ikke forelægger udsagn og udtalelser for den russiske regering. Det er vigtigt at iagttage, at de presseetiske regler *også vægter hurtighed i nyhedsformidlingen*. Der står tillige, at *så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte*. Man må som medie kunne foretage en kildekritisk bedømmelse af kildens position, motiver og generelle vidensniveau i forhold til at viderebringe et budskab, som det skete i dette tilfælde. I den forstand er oplysningerne kontrolleret, så langt det var muligt.

Ad 7.

Klager henviser til, at DR altid skal søge at indhente udtalelser direkte fra kilderne. Endvidere mener Klager, at DR burde have taget kontakt til den russiske regerings pressetalsmand.

DR kan uden at være i konflikt med hverken egne eller de presseetiske regler bringe en vigtig kritisk historie om Rusland uden at dette kræver forelæggelse. Ideelt burde kritiske udtalelser om en anden nation, forelægges for en kommentar. Men i praksis vil det kunne forhindre, at DR kan viderebringe en vigtig nyhed, hvis DR i dette tilfælde ikke kan bruge og referere blandt andre BBC, før det har været forelagt officiel repræsentant for den russiske regering. DR refererer den russiske regerings udtalelse på deres officielle hjemmeside. Det er ikke et realistisk krav, at DR skal tjekke alle oplysninger, som kilder fremkommer med. Det kunne nok have styrket DR's artikel, hvis DR havde inddraget andre kilder, herunder overvejede at indhente russiske kommentarer samt ekspertudtalelser, der kunne sætte perspektiv på blandt andre BBC's oplysninger. Men dette er ikke en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer. Klager kritiserer DR for at journalisten ikke har undersøgt skibets position eller rute, eventuelle årsager til at russiske fly bombede i det britiske skibs kølvand og ikke stille kilder de spørgsmål, som Klager finder relevante. Men dette er DR ikke forpligtet til. Men DR har spurgt en dansk militærekspert af den sandsynlige sejlroute. Klager får ikke medhold i denne kritik.

Ad 8.

Sammenfattende mener Klager, at de vejledende regler for god presseskik ikke er overholdt. LSR forholder sig til DR's egne etiske retningslinjer, der også bygger på de vejledende regler for god presseskik og ikke er i modsætning til disse. Men DR's eget sæt af etiske retningslinjer er langt mere omfattende. Ud fra ovenstående er det ikke LSR's opfattelse, at DR overtræder egne etiske retningslinjer.

Konklusion og sammenfatning

En bruger klagede til DR over artiklen på dr.dk den 23. juni 2021 med påstand om, at DR gav en ensidig og partisk fremstilling af en hændelse i Sortehavet, hvor det britiske fartøj HMS Defender kom i konflikt med den russiske flåde og luftvåben.

DR benyttede i vid udstrækning den britiske BBC-korrespondent, som var til stede på HMS Defender under hændelsen og rapporterede begivenheden, som kilde. DR viderebragte, at korrespondenten havde observeret militære overflyvninger af HMS Defender og hørt skud, men ikke en bekræftelse af den russiske version om varselsskud og bombninger nær HMS Defender.

Klager får ikke medhold i, at DR burde have inddraget andre kilder eller at DR ikke dækkede historien etisk korrekt. Det kunne have styrket artiklen og balancen, hvis DR havde fået en kommentar fra den russiske regering. Men det er ikke et krav, at DR skal forelægge russiske kilder de vurderinger, der bliver fremsat i artiklen. Artiklen refererer det russiske udenrigsministeriums officielle pressemeddelelser om sagen. Samlet set er der ikke tale om en partisk fremstilling fra DR's side, og dermed overtræder artiklen ikke DR's etiske retningslinjer. DR er ikke forpligtet til at kontakte specifikke kilder eller stille særlige spørgsmål til de kilder, man anvender. De vurderinger og analyser, som blandt andre DR's Ruslands-korrespondent kommer med, er inden for rammerne af, hvad en korrespondent kan vurdere, og artiklen rummede ikke udsagn fra nogle kilder af en karakter, der krævede forelæggelse for den russiske regering. Nyhedsrapportering er en løbende afvejning mellem at gå så langt, det er muligt i efterprøvning af oplysninger, samtidig med at artiklen skal udgives hurtigt inden for en given tidsfrist. Det er derfor ikke en etisk overtrædelse, at DR i denne sammenhæng ikke foretog egne undersøgelser af skibets position og sejlroute, men forlod sig på de tilgængelige oplysninger og valgte kilders udsagn.

Proceduremæssigt har DR ikke overholdt egne retningslinjer. Klagen er oprindelig besvaret af den medarbejder, der skrev artiklen og ikke den ansvarlige redaktionschef. Det er i strid med DR's etiske retningslinjer. Svaret indeholder ikke nogen klagevejledning, hvilket heller ikke er i overensstemmelse med retningslinjerne. Det er kritisabelt.

Klager får ikke medhold i selve klagens indholdspunkter.

Lytternes og seernes redaktør

Jesper Termansen, den 10. august 2021